

V(W)INE ...

Een uiteenlopende reis in de wijnwereld ...

Een intro over “Belgische Wijnen” waarbij zowel bruisende, witte en rode wijnen de revue passeren.

We vervolgen met een bodem studie en meer bepaald over “Volcanic Wines”. Vulkanische wijnen zijn momenteel een “hotspot” in de zoektocht naar wijnen met een minerale structuur.

We doorkruisen diverse regio's en allerlei druivenrassen komen in het glas. Leve de fijne zuren ...

De invloed van oude wijnstokken – Old Vines – op de wijn is het afsluitende item. Ook hier reizen we wereldwijd ...

Diversiteit is dus de boodschap!

Jamais en vain, toujours en vin !

Ronny

08.08.2024

BELGISCHE WIJNBOUW

EEN LANGE GESCHIEDENIS

EEN LANGE GESCHIEDENIS

- GRIEKEN, ETRUSKEN & ROMEINEN ZORGDEN VOOR VERSPREIDING EN CULTIVERING VD WIJNSTOK
- GEEN AANPLANT DOOR DE ROMEINEN – WEL INTERESSE VR INGEVOERDE WIJN
- 4de EEUW : VERSPREIDING DOOR CHRISTENDOM
- **780 – 814** : KAREL DE GROTE
  - CAPITULARE DE VILLIS : VERORDENING/RICHTLIJNEN VR DE LANDBOUW
  - INSPIRATIE BIJ ROMEINSE SYSTEEM
- **9de – 10de EEUW** : EERSTE SPOREN VIA KLOOSTERORDE'S
  - GENT – HOEILAART – LUIK
  - 968 : WIJNGAARD IN MAASTRICHT
  - ° STRAATNAMEN : WIJNPERSSTRAAT – WIJNGAARDSTRAAT – WIJNBERG ...
- **11de – 13de EEUW** : GROEIENDE BELANGSTELLING VR WIJNBOUW
  - 1079 OUDSTE VERMELDING BORGLOON : 20 ROEDEN WIJNGAARD (= 50 Ha)
  - 1121 : MECHELEN : WIJNGAARD ID MECHELSESTRAAT
  - 1146 : ABDIJ VILLERS-LA-VILLE (CISTERCIËNSERS)
  - VERDERE UITBREIDING NABIJ MAAS THV LUIK

■ 1400 – 1550 : BELANGRIJKE PERIODE

- 14DE EEUW : NABIJ HOEI ONGEVEER 75 Ha WIJNGAARD
- 1473 : EXPORT 10 000 L WIJN VANUIT LEUVEN
- ° EIGEN GILDE'S : DE LOONSE WYNLUYDEN
- ADEL : WIJNGAARD = PRESTIGE (BRUIDSSCHAT)
- WIJNGAARDEN IN NAMEN – LUIK – A'PEN – GENT – BRUGGE
- WIJNBOW WORDT COMMERCIËLER = BELANGRIJK OVERHEID
  - JAARMARKTEN
  - ACCYNZEN
  - BELANGRIJK BIJ HONGERSNOOD
  - ALS VERVANGER VOOR WATER (EPIDEMIEËN)
- VERBREIDEN MAAS + HERSTEL V/D HEIRBANEN
  - = ECONOMISCH BELANGRIJK

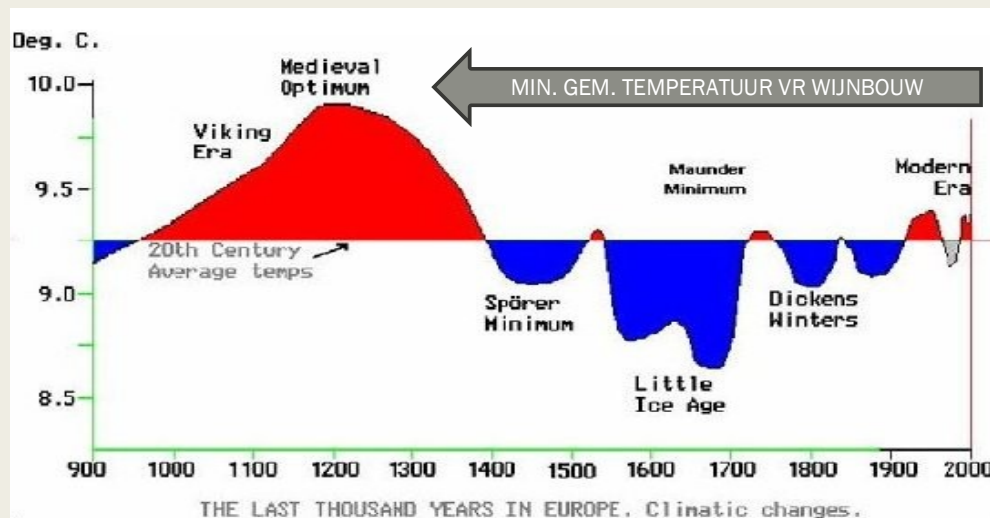
KAART BELGIË BEGIN 19DE EEUW

VERSPREIDING WIJNGAARDEN 15DE – 19DE EEUW

TELOORGANG VD BELGISCHE WIJNBOUW

■ 1550 – 1700 : KORTE IJSTIJD

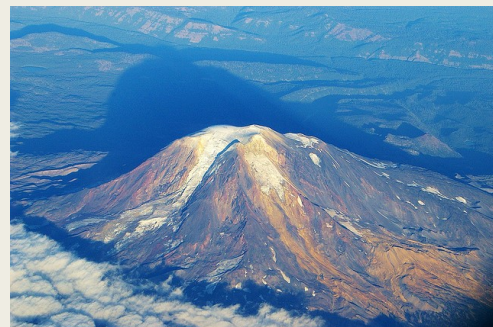
■ KOUDE PERIODE BEGON AL IN DE 15de EEUW ... TOT ROND 1830 !

- HONGERSNOOD – ZIEKTES/EPIDEMIEËN
- HOGE PRIJS VOOR GRAAN
- AANPLANT GRAAN – AARDAPPEL : DIRECTE OOGST
- AANPLANT WIJNGAARD ... MIN 3 JAAR WACHTEN
  - DURE EXPLOITATIE KOSTEN
- NA KOUDE PERIODE : INVOER GOEDKOPE FRANSE WIJNEN

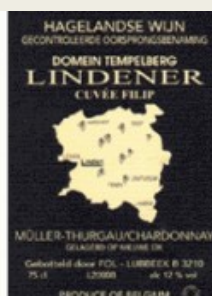
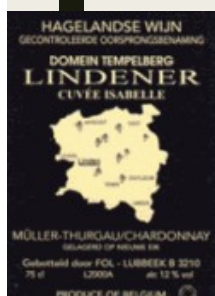

- **17DE EEUW**: BIER WORDT VERVANGER VAN WIJN !
  - NOOD AAN ANDERE HYGIËNISCHE DRINK DAN WIJN = BIER
  - ONTDEKKING + INVOER VAN HOP
    - BETERE SMAAK + BEWARING
  - WAS AL AANWEZIG REGIO VD RIJN + MIDDEN EUROPA (SINDS 13^E EEUW)
- **19DE EEUW**
  - VERWOESTING ONDER NAPOLEON ???
  - OPNIEUW GROEIENDE VRAAG NAAR WIJN
    - START NIEUWE AANPLANT
  - 1815 : UITBARSTING VAN DE TAMBORA VULKAAN- INDONESIA
    - 1816 : ZOMER ZONDER ZON
    - 3 JAAR NEFASTE GEVOLGEN VOOR KLIMAAT (OOK WIJNBOUW)
  - 1833 : AANLEG "MODEL WYNBERG" ID VLAAMSE ARDENNEN
  - EXPERIMENTELE AANLEG REGIO LUIK – MAASVALLEI
  - EINDE 19DE EEUW : 6 Ha ABDIJ WESTMALLE
  - VANAF 1855 TOT 1910 ... PHYLLOXERA !
- 20STE EEUW : VERWOESTINGEN DOOR WO I + WO II

VANAF 1960 ...

- 1960 : PROFONDEVILLE : AANPLANT DOOR MR HARDY
- 1962 : HEROPSTART CLOS BOIS MARIE – CHARLES LEGOT
- 1964 : HASPENGOUW : JEAN BELLEFROIS
- 1972 – 1973 : CRISIS FRUITTEELT
  - OPSTART # KLEINE DOMEINEN
  - MAURICE FOL – SEN. DAEMS ...

VANAF JAREN '90 ...

- SPORADISCH OPSTART HER & DER
  - 2004 : KUL : LANDBOUWFACULTEIT
  - SYNTRA : WIJNBOUWERSOPLEIDING
- 2011 : 75 WIJNBOUWERS
- 2014 : 91 WIJNBOUWERS
- 2015 : 103 WIJNBOUWERS
- 2020 : 198 WIJNBOUWERS
- 2023 : FOD ECONOMIE
  - 290 WIJNBOUWERS
  - 52% WIJNGAARDEN IN VLAANDEREN
  - 891 Ha ERKENDE WIJNGAARD (RAMING 2024 : 1 000 Ha)
  - GEM 3 Ha/DOMEIN – 20 DOMEINEN GROTER DAN 10 Ha
  - ° OENOTOERISME

2011 à 2023 : PRODUCTIE x 10 !

- 2011   300 000 L WIJN
- 2015   > 1 MILJ L
- 2018   > 1.9 MILJ L
- 2020   > 1.8 MILJ L
- 2021   ONG 1.36 MILJ L (KLEINE OOGST)
- 2023   > 3.4 MILJ M
  - 54% MOUSSEREND
  - 35% STIL WIT
- PRODUCTIE : 48 % VLAANDEREN – 52 % WALLONIË

Figuur 1 – Evolutie van de wijnbouw in België

Bron: KBC Economics gebaseerd op FOD Economie (*) raming

	Beplante hectares						Aantal wijnboeren	
	2023						2023	2023
		wit	rood	rosé	mousserend wit	mousserend rosé		
Antwerpen	119 772	59 940	16 465	9 542	28 505	5 320	39,44	23
Limburg	586 897	355 360	61 607	18 410	130 810	20 710	142,67	47
Oost-Vlaanderen	262 013	74 589	15 477	15 200	141 952	14 795	60,80	36
Vlaams-Brabant	250 052	135 350	22 627	12 168	75 975	3 932	93,08	38
West-Vlaanderen	377 690	138 965	41 355	23 205	154 975	19 190	120,68	36
Totaal Vlaanderen	1 596 424	764 204	157 531	78 525	532 217	63 947	456,67	180
Henegouwen	884 759	60 628	10 246	650	760 735	52 500	136,36	27
Luik	435 160	191 626	29 671	16 000	167 581	30 282	129,29	40
Luxemburg	9 030	2 100	0	2 030	2 400	2 500	2,19	1
Namen	317 739	166 058	32 000	31 850	77 316	10 515	99,43	21
Waals-Brabant	191 492	61 100	18 666	2 428	93 859	15 439	67,06	21
Totaal Wallonië	1 838 180	481 512	90 583	52 958	1 101 891	111 236	434,33	110
Totaal België	3 434 604	1 245 716	248 114	131 483	1 634 108	175 183	891,00	290

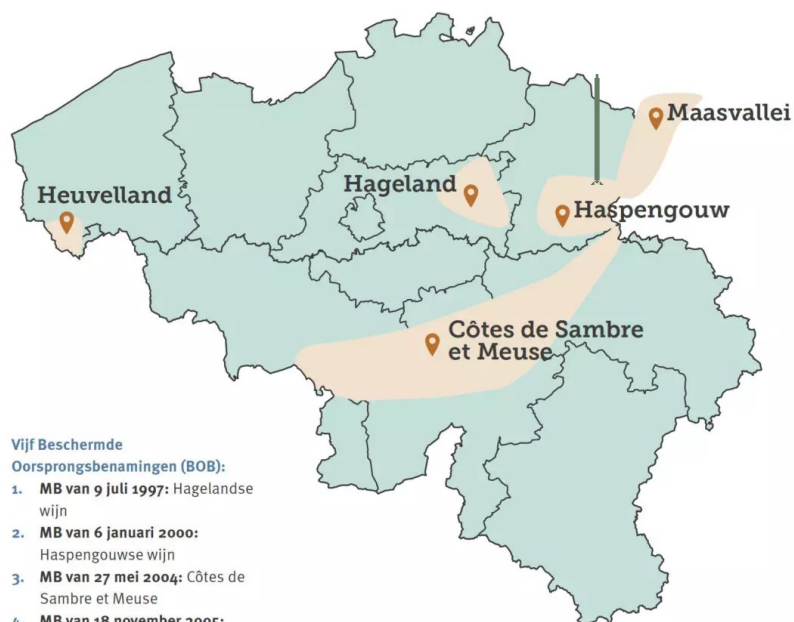

BELGISCHE WIJNBOW

BOB = BESCHERMDE OORSPRONGBENAMING

BOB (8) : BESCHERMDE OORSPRONGSBENAMING (2024)

- HAGELANDSE WIJN (1997) 2023 (INTERSPECIFIEKE RASSEN TOEGELATEN)
- HASPENGOUWSE WIJN (2000) 2023 (IDEM)
- CÔTES DE SAMBRE & MEUSE (2004)
- HEUVELLANDSE WIJN (2009) 2023 (IDEM)
- MAASVALLEI LIMBURG (2017)
- VLAAMSE MOUSSERENDE KWALITEITSWIJN (2005) VERPLICHT METH TRAD
  - MACHINALE OOGST TOEGELATEN
- VIN MOUSSEUX DE QUALITE DE WALLONIE (2008) IDEM
  - MACHINALE OOGST TOEGELATEN
- CREMANT DE WALLONIE (2008) IDEM
  - MACHINALE OOGST VERBODEN = MANUELE OOGST
- 2 BGA (BESCHERMDE GEOGRAFISCHE AANDUIDING) : OMVAT DE GANSE REGIO
  - VLAAMSE LANDWIJN (2005)
  - VDP DES JARDINS DE WALLONIE (2004)
- BELGISCHE WIJN : ANALOOG AAN VROEGERE TAFELWIJN

- Vijf Beschermde
Oorsprongsbenamingen (BOB):
1. **MB van 9 juli 1997:** Hagelandse wijn
  2. **MB van 6 januari 2000:** Haspengouwse wijn
  3. **MB van 27 mei 2004:** Côtes de Sambre et Meuse
  4. **MB van 18 november 2005:** Heuvelandse wijn
  5. **MB van 21 augustus 2017:** BOB Maasvallei Limburg (grensoverschrijdend)

BELGISCHE WIJNBOUW

DRUIVENRASSEN

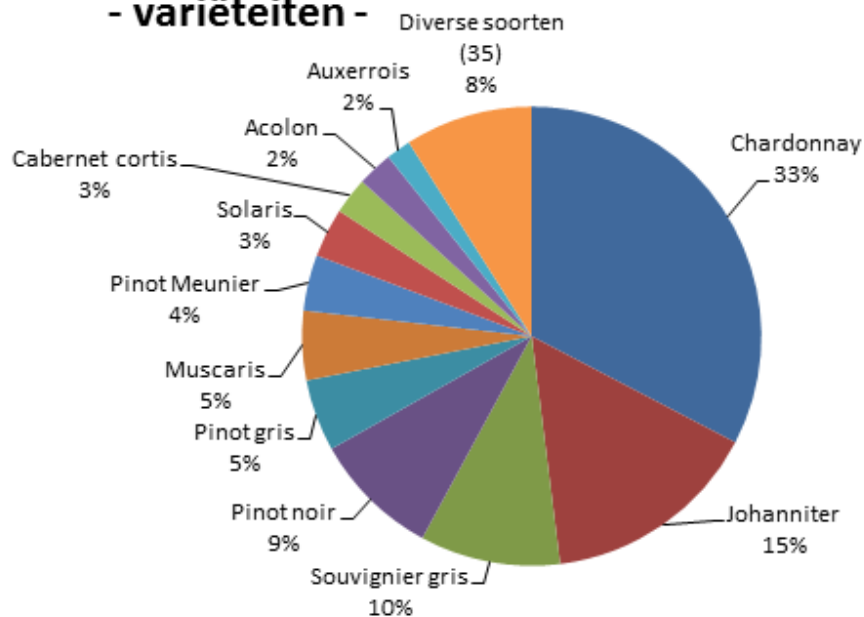
KEUZE VAN DE DRUIVENSOORT

- > 100 SOORTEN AANGEPLANT
- BELANGRIJK IFV
  - KLIMAAT – BODEM – LIGGING = KWALITEIT
  - WETTELIJKE BEPALING
  - COMMERCIELE KEUZE = ECONOMISCHE LEEFBAARHEID
- 3 SCHOLEN
  - KLASSIEKE RASSEN = VITIS VINIFERA
  - INTERSPECIFIEKE VARIËTEITEN = HYBRIDEN
    - KRUISINGEN TS VITIS VINIFERA + AZIATISCHE/AMERIKAANSE SOORTEN
    - = PIWI (PILSWIDERSTANDSFÄHIG = SCHIMMELTOLERANT) IN DUITSLAND
  - PRAGMATISCH = MET BEIDE WERKEN

aanplant 2018 in België

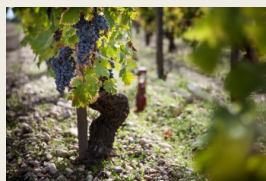
- variëteiten -

ANNO 2023

VITIS VINIFERA

Chardonnay ± 300 ha
Pinot noir
Pinot gris
Auxerrois
Meunier
Pinot blanc
Dornfelder
Riesling
Müller-Thurgau
Cabernet Dorsa
Acolon

INTERSPECIFIEKE VARIËTEITEN 28%

Johanniter
Solaris
Souvignier gris
Muscaris
Regent
Cabernet Cortis
Cabernet Noir
Pinotin
Cabernet Cantor
Rondo
Bronner

KLASSIEKE RASSEN = VITIS VINIFERA

- FRANSE RASSEN
  - AUXERROIS – PINOT BLANC – RIESLING – CHARDONNAY
  - PINOT NOIR – MERLOT
- DUITSE RASSEN
  - MULLER-THURGAU – HUXELREBE – BACCHUS – KERNER – LEMBERGER
  - DORNFELDER – PORTUGIESER – BRONNER
- NIEUWE KRUISINGEN
  - ACOLON – CABERNET DORSA – CABERNET DORIO

HYBRIDEN = INTERSPECIFIEKE RASSEN

- KRUISING VITIS VINIFERA + AMERIKAANSE “WILDE” RASSEN
  - VITIS LABRUSCA – VITIS BERLANDIERI
  - RESISTENTIE TEGEN SCHIMMELS – PHYLLOXERA
- HISTORISCHE ACHTERGROND = 19^{DE} EEUW
  - PHYLLOXERA (DRUIFLUIS)
  - AMERIKAANSE ONDERSTAM + VITIS VINEFERA
- WAAROM ?
  - < ZIEKTEGEVOELIGHEID – SCHIMMELRESISTENT
    - MINDER SPROEIEN – ECOLOGISCHER (BIO)
  - BESTAND TEGEN KOUDE – VORST
  - MEER CONTROLE RENDEMENT – OOGSTMOMENT - BLADMANAGEMENT
- VEEL DISCUSSIE ... PRO vs CONTRA
  - AROMA/SMAAK MINDER FIJN ?
  - MINDER RESISTENTIE BIJ OUDERE WIJNGAARD

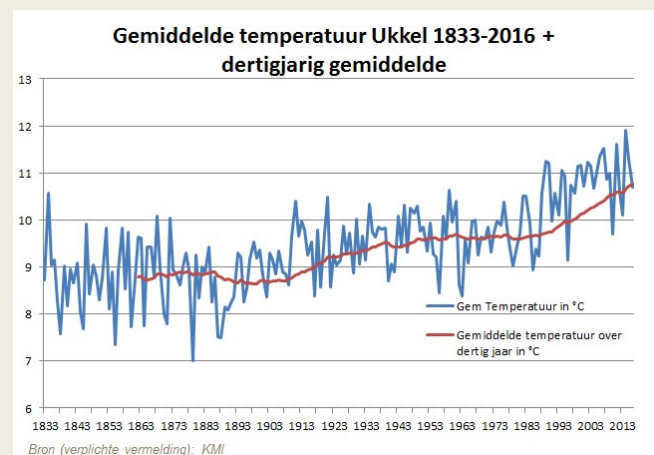

BELGISCHE WIJNBOUW

KLIMAAT

KLIMAAT = COOL CLIMATE

- NOORDELIJKE GRENS WIJNBOUW
- WARM/DROOG NAJAAR ...
- LIGGING WIJNGAARD = MESOKLIMAAT
  - ZUID GERICHT = > ZON
  - HEUVELACHTIG
- AANPLANT KOUDE BESTENDIGE RASSEN
- INTERESSANT VOOR MOUSSEREND
- GEVAAR
  - VORST – HAGEL
  - REGENBOMMEN

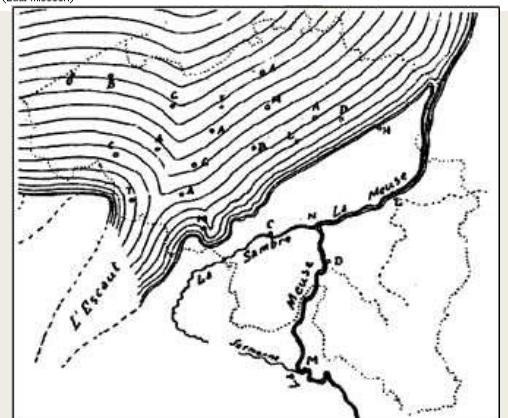
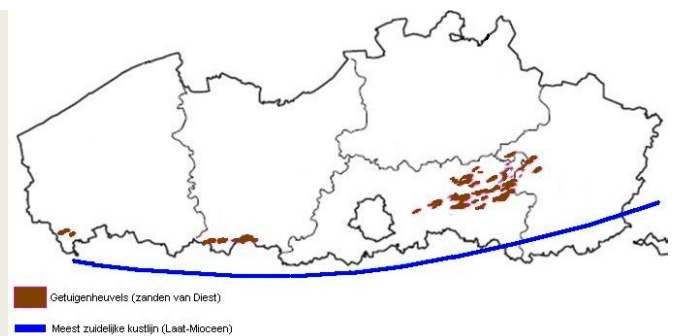

BELGISCHE WIJNBOUW

TERROIR - BODEM

BODEMSOORTEN

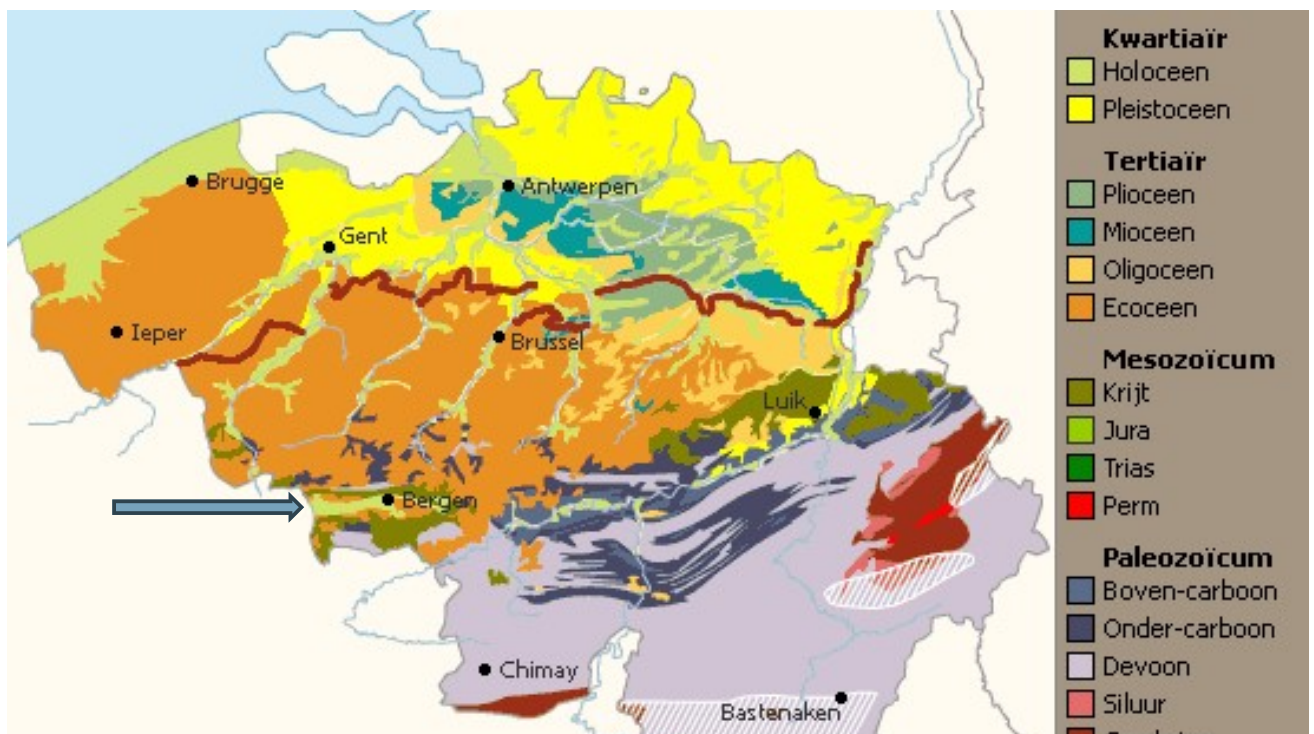
- GETUIGEN HEUVELS
  - KEMMELBERG (154 M)
  - KLUISBERG (141 M)
  - HAGELAND
- ONTSTAAN
  - DIESTIAANSE ZEE (15 MILJ JAAR)
  - ZEE MET MARINE GESTEENTE
- IJZERZANDSTEEN
  - HAGELAND - HEUVELLAND
  - REGIO BRUSSEL
- ZANDLEEM
  - KEMPEN - VLAAMS/WAALS BRABANT
- KRIJT/MERGEL
  - NOORDERKEMPEN - RIEMST - VOERSTREEK
  - KIMMERIDGE (REGIO MONS) BV RUFUS
- STENEN/KEIEN/VULKANISCH
  - LANGS DE MAAS - REGIO LUIK

INVLOED VD BODEM

- MERGEL (MENGSEL KLEI + KALK)
  - GOEDE DRAINAGE = TOP WATERHUISHOUDING
- KALK/KRIJT
  - TOP VOOR MOUSSERENDE WIJNEN
  - DRAINAGE
  - BV TERRE BLANCHE (REGIO MONS)
- GRIND/KEIEN
  - WATERDOORLATEND
  - WARMT SNEL OP

DE WIJNEN

ENTRE-DEUX-MONTS

- HEUVELLAND – WESTOUTER - 2004
  - FAM BACQUERT
    - TUSSEN RODE – ZWARTE BERG (150 M)
    - DOUVE VALLEI
    - INVLOED NOORDZEE
  - OPSTART 3 Ha – NU 25 Ha
    - ZANDLEEM + IJZERZANDSTEEN + SILEX
- **BACQUAERT BRUT**
  - VLAAMSE MOUSSERENDE KWALITEITSWIJN
  - CHARDONNAY + PN (OOGSTJAAR 2020)
    - > 30% RESERVE WIJN (FR/AMER OAK – SOLERA)
  - 30 M/SUR LATTES
  - DOS: 5 à 7 GR/L

CRUYSEM

- KRUISEM (VLAAMSE ARDENNEN) – 2017
  - FAM BRACKE – DECLERCQ
  - NU 11 Ha
    - ZANDLEEM + IJZERZANDSTEEN
  - UITSLUITEND VITIS VINEFERA/MOUSEREND
- CUVÉE “LES 4”
  - VLAAMSE MOUSERENDE KWALITEITSWIJN
  - OOGSTJAAR 2022 + RESERVE 2021
  - CHARDONNAY 17% – PN 30% – PM 17% – PB 36%
  - > 20 M/LATTES – DOSAGE 6 GR/L

SCHORPION

- KORTESSEM (VLIERMAAL – LIMBURG) - > 30 JAAR
  - BROERS ROBRECHT & WILFRIED SCHORPION
  - 2 Ha – ZUIDFLANK
    - KALKLEEM + MARINE FOSSIELEN
  - ALLES MIN 3 J/LATTES
- SCHORPION-GOUD EXTRA BRUT
  - BELGISCH MOUSERENDE KWALITEITSWIJN
  - CHARDONNAY – PINOT BLANC
  - MIN 36 M/LATTES

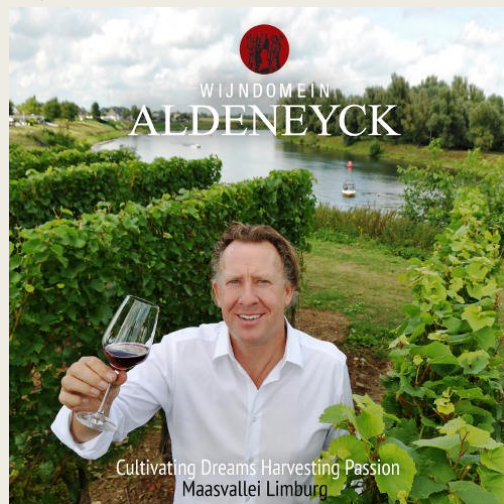

WIJNDOMEIN ALDENEYCK

- LIMBURG – MAASVALLEI BOB
  - KAREL & TINE HENCKENS (ALDENEIK – NABIJ MAASEIK)
  - 10 Ha – UITSLUITEND VITIS VINIFERA
    - PINOT RASSEN + RIESLING
  - LANGSHEEN DE MAASVALLEI = MESOKLIMAAT
    - TOPSOIL : LEEM
    - SS : GRIND + KIEZEL

■ ALDENEYCK PINOT BLANC 2022

- MAASVALLEI BOB
- 100% PB
- KIEZEL + GRIND
- VINI
  - AF : RVS – 3 UUR SCHILCONTACT
  - 6 M/LIE
  - RS : 5 GR/L

WIJNKASTEEL GENOELSEDEREN

- LIMBURG – RIEMST
  - JAAP VAN RENNES - ° 1990
    - HISTORISCH DOMEIN
    - 18 Ha CHARDONNAY – 4 Ha PINOT NOIR
      - 120 000 FL/JAAR
    - NU DOCHTER JOYCE (STAGE DOM LEFLAIVE- BG)
      - ECHTGENOOT STEFAN KEEKÖ
      - ZOON GABRIEL – DOCHTER JULIA
    - FILOSOFIE : APAP – FIJNE/COMPLEXE WIJNEN

■ CHARDONNAY BLAUW- KIEZELINGENBOS 2020

- HASPENGOUWSE WIJN AOC (BOB)
- SEMI-BOURGONDISCHE VINI (40 HL/Ha) – CHARD 100%
- AF : 50% INOX + 50% FÛTS + MLF
- AGEING :
  - 50% RVS/LEES/12 MAAND
  - 50% FÛTS/12 MAAND
  - NA BLEND : 6 M/FLES

WIJNDOMEIN ALDENEYCK

■ LIMBURG

- KAREL & TINE HENCKENS (ALDENEIK – NABIJ MAASEIK)
- 10 Ha – UITSLUITEND VITIS VINIFERA
  - PINOT RASSEN + RIESLING
- LANGSHEEN DE MAASVALLEI = MESOKLIMAAT
  - TOPSOIL : LEEM
  - SS : GRIND + KIEZEL

■ CHARDONNAY HEERENLAAK 2022

- MAASVALLEI BOB
- 100% CH
- SINGLE VINEYARD : NABIJ JACHTHAVEN HEERENLAAK
- KIEZEL + GRIND (> MINERALEN)
- VINI
  - MANUELE OOGST
  - AF : INOX
  - ELEVAGE : FÛTS/CHASSIN
    - 25% NIEUW - USED

WIJNDOMEIN ALDENEYCK

■ LIMBURG

- KAREL & TINE HENCKENS (ALDENEIK – NABIJ MAASEIK)
- 10 Ha – UITSLUITEND VITIS VINIFERA
  - PINOT RASSEN + RIESLING
- LANGSHEEN DE MAASVALLEI = MESOKLIMAAT
  - TOPSOIL : LEEM
  - SS : GRIND + KIEZEL

■ PINOT NOIR 2022

- MAASVALLEI BOB – 100% PN
- KIEZEL + GRIND
- VINI
  - MANUEEL
  - MAC PREF à FROID/5 D
  - 3 W CUIVISON (PIGEAGE + REMONTAGE)
- AGEING : 12 M FÛTS CHASSIN (RULLY- BEAUNE) – 25% NIEUW

CHATEAU BON BARON

- DINANT – MAASVALLEI
  - JEANETTE VAN DER STEEN (+ PIOTR) - ° 2003
    - ONG 17 HA - > 10 VERSCHILLENDE RASSEN
      - > INTERSPECIFIEKE RASSEN
  - PIONIERS IN DE REGIO

■ ACOLON 2019

- CÔTE DE SAMBRE et MEUSE AOC
  - NABIJ LUSTIN (NAMEN)
  - ARGILO – CALCAIRE
- VINI : RVS
- AGEING
  - 24 M FÛTS FRANCAIS

WIJNDOMEIN WAES

- ZWIJNAARDE (GENT) – OEVERS VD SCHELDE
  - LODEWIJK WAES - ° 1916
    - PIONIER INTERSPECIFIEKE RASSEN
    - APAP
    - MANUELE OOGST
    - MINIMALE INTERVENTIE

■ WAES ROOD 2022

- VLAAMSE LANDWIJN
- BLEND
  - RONDO – REGENT – LEON MILLOT – CABERNET CORTIS
- VINI
  - AF : INOX
  - AGEING
    - 85% FÛTS FR/8 M
    - 15% AMERIKAANSE EIK/8 M

